

Actieoproep voorjaar 1998

Olga van Mil ¹

1. Violveld 31, 2914 CH Nieuwerkerk a.d. IJssel

Inleiding

Het is weer lente!!! Nu moet u niet meteen aan vogeltjes, eitjes, lammetjes, narcissen en paashazen gaan denken. Natuurlijk zijn die er ook, maar even nadat de paashaasjes hun veilige holletjes weer op hebben gezocht is het Lyridenmaximum. Iedereen weet dat die zwerm ook al is de activiteit niet zo hoog voor verrassingen kan zorgen. Denk maar even terug aan 1995. Enkele waarnemers konden genieten van ongeveer 8 a 10 meteoren per uur. Maar wat zal er dit jaar gebeuren?

Lyriden

De maan werkt in ieder geval goed mee. Van storend maanlicht zullen we dan ook niet veel last hebben.

Het maximum valt midden in de week vroeg in de avond (17h30 UT). Vanaf het moment dat het donker wordt kunnen we gaan genieten van deze vrij snelle meteoren die afkomstig zijn van komeet P/Thatcher.

Ook al zijn Lyriden vrij zwakke meteoren, je kan af en toe toch wel verast worden door een mooie vuurbol. Deze kunnen erg mooi zijn omdat Lyriden vrij lange nalichtende sporen kunnen vertonen.

De ZHR van de Lyriden zal rond de 13 liggen. Naast de Lyriden zijn er dit voorjaar nog een aantal kleinere zwempjes actief. Een van die zwempjes is de Virginidenzwern.

μ - Virginiden

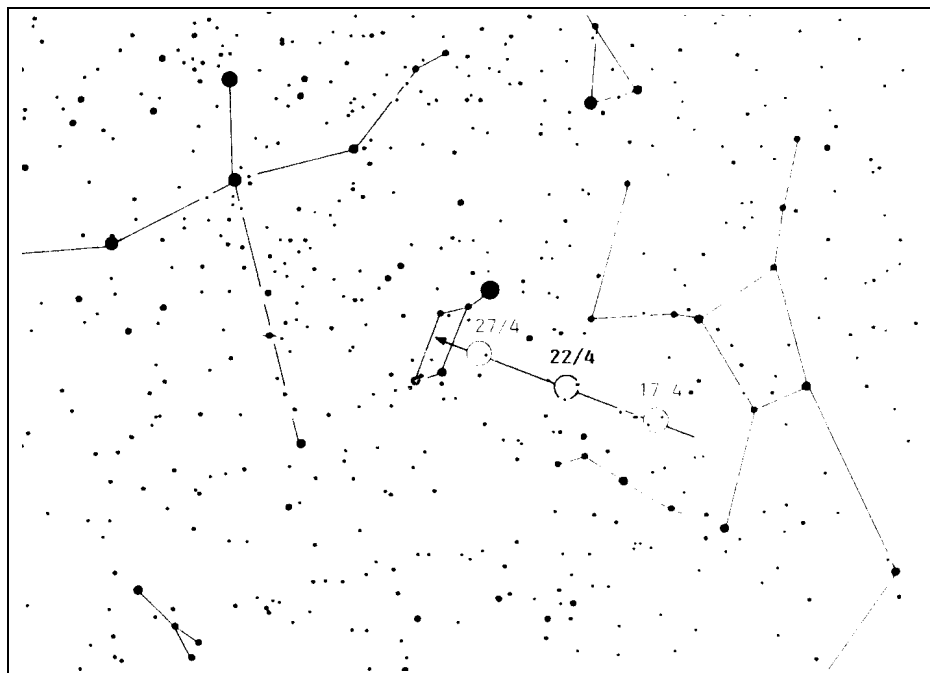
μ -Virginiden zijn vrij langzame meteoren. (ca. 30 km/s). Deze snelheid is vergelijkbaar met die van Tauriden.

Het zijn vrij helder meteoren en ze vertonen maar weinig nalichtende sporen. De ZHR van de μ -Virginiden ligt rond de 2. Ook tijdens het maximum van deze zwerm hebben we niet veel last van de maan. Een mooie gelegenheid dus om deze kleine zwerm waar te nemen.

Virginiden

Naast μ - Virginiden zijn er dit voorjaar nog diverse andere Virginide

Streams	ZHR _{max}	Date	UT	Zonslengte	Moonphase
Virginids	< 1,5	28-feb	11 h	339	0.04 +
Lyrids	12,8 ± 0,7	2-apr	17h30m	31.7 ± 0.3	0.23 -
μ Virginids	2,2 ± 0,5	30-apr	5h	39 ± 2	0.19 +
ω Scorpiids	5,2 ± 1,4	7-mei	8h30m	45.8 ± 0.5	0.62 +
Arietids	54 ± 12	7-jun	15h	76 ± 1	0.94 +

Figuur 1 : De positie van de Lyridenradiant tussen 17 en 27 april..
(tekening Marco Langbroek)

zwempjes die af en toe voor een meteor zorgen. Deze zwempjes worden vaak als sporadisch genoteerd. Om ze toch te kunnen identificeren is het

belangrijk dat er goede intekeningen worden gemaakt.

Scorpiïden

Een ander klein zwermpje dat actief is zijn de scorpiïden. Deze zullen vrijwel de gehele maand mei te zien zijn. Het maximum van de scorpiïden valt 's ochtends op 3 juni.

De ZHR ligt dan rond de 5. Deze trage tot mediumsnelle meteoren hebben hun radianten in Scorpius, Libra, Op-

hichius en Sagittarius. Doordat de radianten laag blijven zal de activiteit ook erg laag blijven. Toch mogen we wel op het verschijnen van een van deze fraaie meteoren rekenen.

Tot slot

Doordat de activiteiten dit voorjaar niet zo hoog liggen, kunnen we probe-

ren onze waarneemtechnieken te verbeteren. Probeer bijvoorbeeld eens echt goed in te tekenen. Ook het inspreken van meteoren is iets dat bij de meeste waarnemers best verbeterd kan worden.

Spreek de gegevens steeds in dezelfde volgorde in. Dit kan voorkomen dat je bij hogere activiteiten gegevens vergeet in te spreken.

Steen uit de lucht

Marc de Lignie ¹

1. Prins Hendrikplein 42, 2264 SN Leidschendam

In de historie van DMS is het een aantal malen voorgekomen dat mensen naar ons toe kwamen met een onwaarschijnlijk verhaal over een zwarte steen die zomaar uit de lucht was komen vallen. Sinds 26 maart geloof ik echter dat dit soort voorvallen toch wat minder onwaarschijnlijk is dan we altijd dachten, want het is me nu zelf overkomen! Die dag zag ik 's ochtends bij het opendoen van de gordijnen een kleine zwarte steen op mijn balkon liggen.

Bij nadere inspectie bleek het om een onregelmatig, langwerpige, glasachtig lichaam te gaan met afmetingen van circa 4 x 2 x 2 cm. Het steentje is voor het grootste deel glimmend grijszwart en ondoorzichtig, maar op de dunste plaats (7 mm dik) zie je dat het uit laagjes van 0.5 tot 1.5 mm is opgebouwd. Enkele van deze laagjes zijn op het dunne punt vrijwel doorzichtig en helder van kleur. Op één vlak van de steen zijn ook een paar bruinige plekjes zichtbaar, maar in doorschijnend licht zijn nergens groene of bruine tinten zichtbaar.

De steen heeft een aantal snijvlakken die niet afgesletten zijn maar lijken te zijn uitgevloeid, alsof de steen in zeer hete toestand van een groter brok is afgespat waarna het restant in halfvloeibare toestand langzaam is afgekoeld.

Na telefonisch consult van Marco gingen de eerste gedachten uit naar een stuk obsidiaan (glasachtige lava), maar na enig doorvragen begon toch het archeologenbloed in Marco te stromen. Zou het wellicht een stuk vuursteenafslag zijn? Ik had namelijk zelf inmiddels bedacht hoe het voorwerp op mijn balkon was terechtgekomen. Die week had men in het grasveld voor mijn flat een oude olietank met een bulldozer uit de grond gehaald en had men meteen maar van het hele grasveld de bovenlaag verwijderd. Hierdoor kwamen er natuurlijk allerlei stenen aan de oppervlakte, waarvan vooral de glimmende exemplaren er aantrekkelijk uitzagen voor de eksters of kraaien. Waarschijnlijk heeft een van deze beestjes op mijn balkon besloten dat er toch een mooiere versiering van zijn nest te vinden

moet zijn. Ter bevestiging van deze theorie meldde Marco dat hij onlangs een krantenberichtje had gezien dat in Den Haag een groepje kraaien stenen op auto's liet vallen in de hoop dat er vervolgens eierstruif tevoorschijn zou komen.

De persoonlijke inspectie van Marco verliep aanvankelijk wat teleurstellend: het was absoluut geen vuursteen en het leek ook niet op een stuk tektiet dat Marco in bezit heeft. De voorlopige conclusie was dat het om een of ander stuk afval van een glasfabriek of -werkplaats ging. Na latere vergelijking met de obsidiaanverzameling van een van Marco's docenten, bleek het hoogstwaarschijnlijk toch om een stuk obsidiaan te gaan. Kleur en uiterlijke vorm kwamen goed overeen en ook de waargenomen laagjesstructuur was in sommige van de "echte" obsidiaanstukjes aanwezig.

Rest de vraag hoe de steen in een tuin in Leidschendam is terechtgekomen. We hebben er in ieder geval een goed gedocumenteerde case bij hoe er zomaar een zwarte steen uit de lucht kan komen.